

Egypten

Det här är sådant din karaktär kan om Egypten och som du gärna får försöka lära dig. Hieroglyfnyckeln är en sådan som säljs i varenda liten kiosk för turister, och du får gärna använda den.

Folkmängd ca 60 miljoner
Yta 997 667 km²
Religion 90% Islam, 10% Kopter (kristna)
President Muhammad Hosni Mubarak
Språk Arabiska, Engelska, Franska
Valuta Egyptiska pund (LE) 1 LE = 2,20 SEK
BNP/invånare 720 US Dollar (5600 SEK)
Nativitet/födda 4,0%
Mortalitet/döda 0,9%
Befolkningsökning 3,1%
Analfabetism 50%

Geografi

Egypten ligger i nordöstra Afrika men har även Sinaihalvön i Asien. Egypten är ett stort ökenland, hela 96% av landet är öken. Det finns inga naturliga skogar och endast några få betesmarker. I Nildalen består marken av bördigt nilslam som kommer från Etiopien där vulkaniskt berg vittrat sönder och förts med vita Nilen till Egypten. På grund av konstbevattningen har marken på vissa ställen blivit salt, eftersom allt vatten är salt och avdunstningen sker snabbt ökar salthalten hela tiden. Ute i öknen finns ingen brukbar jord bara stenrester eller upp till 60 m höga sanddynor. Det högsta berget är Jabal Katrinah som är 2 642 m högt och ligger på Sinaihalvön. Den lägsta platsen är Qattara Depression och ligger i nordöstra Sahara. Den är 133 m under havsytan och har en yta på 19 425 km².

Klimat

Egypten är ett ökenland utom vid Medelhavskusten. Längs kusten faller regn på vintern men så fort man kommer söderut minskar regnet snabbt. Det regn som faller kommer oregelbundet. På vintern är det mildt och ibland kan det komma regn, på sommaren är det mycket hett och regnar nästan inget alls. Khamsinen är en varm ökenvind som kommer mellan mars och maj. Sabaa är en sandstorm som gör vissa områden direkt livsfarliga.

Djur- och växtliv

I öknarna finns nästan ingen vegetation. De som finns har djupa rotsystem och små, hårda, håriga blad för att minska avdunstningen. I Nildalen och kring oaser växer det däremot dadelpalm, akacia, johannesbrödträd och tamarisk.

Bland djuren finns krokodilen inte längre i vilt tillstånd, andra djur som flodhäst, lejon och giraff har flyttat till savannerna i söder. De enda djuren som lever i öknen är sjakaler, hyenor, ormar och skorpioner, många av ormarna och skorpionerna är giftiga. I Nildeltat vid Medelhavskusten och i Nildalen en fågelstam bestående av Bl a rovfåglar, storkar och flyttfåglar från Europa.

Jordbruk

Så gott som all brukbar mark ligger i Nildalen och i deltat där Nilen går ut i Medelhavet. Jordbrukarna lyckas trots ålderdomliga redskap men med konstbevattning få ut flera skördar om året. På sommaren odlas framför allt ris, hirs, sockerrör och väldigt mycket bomull. På vintern odlas vete, korn, lök och bönor. 1952 infördes en jordbruksreform som avskaffade de fattiga böndernas beroende av storgods ägarna. Den långfibriga bomullen är den viktigaste exportvaran därefter kommer riset. Två tredjedelar av de nödvändiga livsmedlen måste importeras. Det importeras framför allt vete som de betalar med pengar från bomullen. När befolkningen ökar blir importen dyrare och då måste de odla mer bomull. De har sällan boskap utan använder marken till odling.

Gruvor och industri

Byggandet av Höga dammen som vattenreservoar, sjön som bildades kallas Nassersjön och är på 5000 km². Denna damm gjorde att man kunde få ut flera skördar om året. Tidigare svämmade Nilen över en gång om året och då fick man bara en skörd om året. Men eftersom man stoppat den årliga översvämningen har det bördiga Nilslammet uteblivit och sjunker istället och fyller långsamt Nassersjön. Med vattnet utvinns man ny mark och genererar el genom vattenkraftverket i Assuan. Järnmalm bryts och bearbetas vid Assuan. Bearbetningen sker i en elektrisk hytta som drivs av ström från kraftverket i Assuan. Stålintustrin är centrerad söder om Kairo i Heluan. Kolfyndigheterna finns på Sinaihalvön, mangan och molybden finns i Arabiska öknen. Det mesta av oljeproduktionen har flyttats från fälten i libyska öknen till Sinaihalvön och kusterna av Röda havet. Den viktigaste industrin är textilindustrin som är centrerad till Nildeltat.

Språk

Arabiska är det officiella språket och pratas av alla infödda egyptierna. Inom den kristna koptiska kyrka används koptiska. Som handelsspråk fungerar oftast även engelska och franska.

Flagga

Flaggan är röd, vit och svart. I det vita mellanfältet sitter en falk. Det röda fältet symboliserar den egyptiska revolutionen 1952, det vita står för landets hoppfulla framtid och det svarta för det mörka förflutna.

Befolkning

I Egypten bor det omkring 60 miljoner invånare de bor framför allt längs Medelhavskusten och i Nildalen. I Nildalen bor det 1500 invånare/km², det är den högsta befolkningstätheten i världen. 99% av invånarna bor i Nildalen som motsvarar endast 4% av landets yta. Resten av landet är bara obeboelig öken. 85% av befolkningen härstammar från de faraoniska egyptierna.

Turism

Egypten är ett populärt turistland som vid år 2000-skiftet kan ta emot nära fyra och en halv miljon besökare varje år. Pyramiderna, sfinxen och gravarna i Konungarnas dal är de största turistmålen. De utsätts tyvärr för påfrestningar av väder, vind och turisterna. Turismen var den främsta inkomstkällan men kriget med Israel och terrorismen har påverkat turismen negativt. För att stävja terrorismen mot turismen och få besökare att känna sig tryggare, har en speciell turistpolis inrättats med uppgift att serva och skydda just turister och viktiga turistmål. En annan viktig polis att känna till är den fruktade säkerhetspolisens. Ingen stör dem och de har mycket långt gångna befogenheter för att skydda landets säkerhet och dess ledning. Alla poliser i Egypten är alltid tungt beväpnade.

Abu Simbel

Vid bygget av höga dammen hotades Abu Simbel templet och lösningen var att flytta templet 60 m högre upp. Eftersom templet var uthugget direkt ur berget blev det extra svårt. För att kunna flytta på templet sågade de upp templet i block på 20 ton som de flyttade 60 m upp och satte ihop det igen. Eftersom det var hugget ur berget gjöt de ett betongvalv bakom som kläddes med flyttad sten.

Pyramiderna och sfinxen

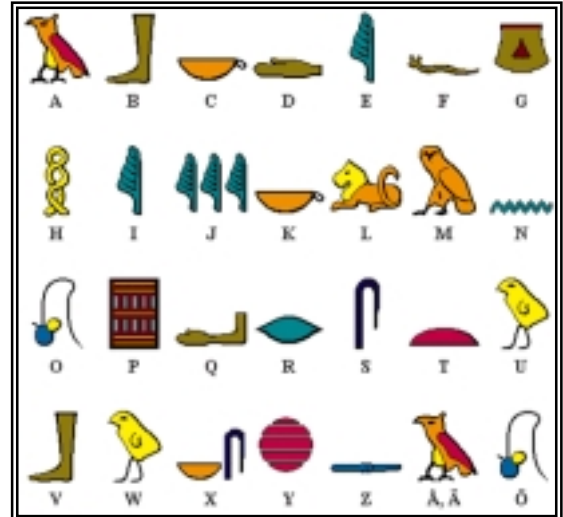
Pyramiderna byggdes som gravplatser till kungarna men de var även en demonstration av kungens makt. Den stora Cheopspyramiden uppskattas av vissa att ha tagit 20 år att bygga. Pyramiderna var ganska lika dåtidens bostäder, hemmen bestod av en öppen gård, tambur, pelarhall, matsal och några andra privata rum. Pyramiderna hade nästan samma planlösning, en stor öppen gård, en större kammare med pelare och sedan ett rum för den döda. Cheops, Chefren och Mykerinos är tre kända pyramider som byggdes omkring 2500 f Kr. Cheopspyramiden är 146 m hög och 230 m bred. Sfinxen är ett djur från fablerna med ett människohuvud och lejonkropp. Den största sfinxen finns i Giza och har vissa drag av kung Chefren men inget vet säkert om det var han som lät bygga den. Sfinxen är 20 m hög och en av Egyptens stora sevärdheter.

Hieroglyfer

Från början när egypterna ville skriva t.ex. sol ritade de en ring med en prick i eller ordet flyga så ritade de en fågel som lyfter vingarna. Senare utvecklades hieroglyferna från bildskrift till ett alfabet. Hieroglyferna skrevs vanligtvis från vänster till höger.

Nilen

Nilen är världens längsta flod med sina 6 671 km. Egypten byggdes upp kring Nilen men är än idag viktig för folket. Folk bor i Nildalen dvs omkring Nilen. Vid Assuan i södra Egypten byggdes en damm på 1950-talet som förbättrade skörden och gav vattenkraft. Men en annan följd är att i sjön som bildades (Nassersjön) har masksjukdomen bilharzia även kallad snäckfeber ökat. Den finns även i övriga Nilen och du bör inte bada eller plaska i vattnet, inte ens stoppa ner handen i vattnet. Detta på grund av att masken frodas i det stillastående vattnet. Masken lever som parasit på en slags vattensnäck och kan tränga in genom människans hud och orsaka infektion av bl a levern, detta yttrar sig genom feber och diarré. Snäckfebern är väldigt utbredd, närmare 200-300 miljoner människor i världen har sjukdomen.

Utbildning

Efter revolutionen som genomfördes 1952 fördubblades antalet skolor på bara 25 år. Men tyvärr byggs inte skolorna ut samma takt som befolkningen ökar, dessutom är lokalerna som finns dåligt underhållna plus att det är brist på lärare och material. Barnen börjar i skolan vid sex års ålder och går i lågstadiet i 5 år och därefter i högstadiet i 3 år och sedan 3 frivilliga år till. De 8 första åren är obligatoriska men trots det är den genomsnittliga skolgången 4 år. Det är framför allt flickor och barn från landsbygden som slutar tidigare. 90% av stadsbarnen börjar skolan medan endast hälften av barnen från landsbygden börjar i byskolan, det är också där lärar- och materialbristen är störst. Vuxenskolorna är populära men ändå är nästan hälften av befolkningen analfabeter.

Religion

Islam har varit den största religionen i Egypten under ca 1000 år. Ungefär 90% av befolkningen är islamister. De utbildade islamisterna som inte läser koranen blandar islam med magi och andetro. Förlusten av Sinai till Israel i sexdagarskriget 1967 ökade tron på religionen. Efter det har de islamistiska grupperna som vill bygga en stat grundad på religionen fått ökat stöd. Det Muslimska Brödraskapet grundades 1928 och förbjöds 26 år senare. De förföljdes av Nasserregimen på grund av att de anklagades om en sammansvärjning mot presidenten. Sedan blev Anwar Sadat president, han stödde moskébyggen och utbildning i islam. Han mördades i ett attentat utfört av extremistgruppen Jihad. Under Mubaraks regeringstid förbjöds Muslimska Brödraskapet som parti. Men genom samverkan med andra partier har de ändå varit med i politiken. Brödraskapet har på senare tid fått ökat stöd från akademiker. De mest kända underjordiska islamiska grupperna är Islamiska gruppen (Jamáa Islamiya) och Heliga kriget (Jihad). Dessa grupper har sedan 1992 terroriserat för att bekämpa Mubaraks politik. Den koptiska kyrkan är den största kristna kyrkan i mellanöstern. Den har mellan sju och tio miljoner medlemmar. De anser att de har sina anor hos faraonerna. De grekisk-ortodoxa, katolska, protestantiska och armeniska kyrkorna har tillsammans över 7000 troende.

Historia

3000 f Kr enades Övre och Nedre Egypten och styrdes av en farao. I 3000 år blomstrade Egypten under perioderna Gamla riket, Mellersta riket och Nya riket. Det var under dessa tider som pyramiderna, sfinxen och templen byggdes. Under Nya riket erövrades Syrien, Sudan och Palestina. Sedan förföll Egypten och styrdes först av assyrierna och sedan av perserna. 332 f Kr tog Alexander den store över, när han dog styrde makedoniern Ptolemeus landet till 30 f Kr då romarna besegrade Egypten. På 400-talet e Kr föll Romarriket och folket gjorde inte motstånd när islamisterna erövrade landet år 642. Araber flyttade dit och Arabiska blev vanligare som språk. År 969 grundades Kairo av islamisterna. Efter islamisterna styrde kurden Saladin, då var Egypten centrum i ett stort välde. 1517 intog den turkiske sultanen Selim I och Egypten ingick i det osmanska riket till 1914. I slutet av 1700-talet blev Egypten nästan oberoende. Napoleon tog över landet 1798 och lämnade sedan över styret till Mohammad Ali 1805. Han genomförde moderniseringar. Efter Mohammad styrdes Egypten av det brittiska imperiet i 70 år.

1907 bildades två egyptiska partier. Egypten formade en delegation som kallades Wafd, de krävde att Egypten skulle bli självständigt vid fredskonferensen i Versailles. Delegationen utvecklades till ett nationalistparti.

Britterna fängslades och ledaren tvångsförflyttades. 1919 gjorde folket uppror och sammandrabbningarna krävde 800 människors liv. Britterna gav upp och Egypten blev självständigt 1922. Faud I blev kung och det första parlamentsvalet hölls 1924 och Wafd fick majoritet. Wafd tvingades sedan bort av britterna. 1936 hävdades ockupationen. Efter förlusten i kriget mot Israel 1948-1949 bildades gruppen Fria officerarna. Gamal Abdel Nasser ledde de Fria officerarna när de genomförde en oblodig kupp 1952. Året efter revolutionen utropades Egypten till republik, partierna upplöstes och Egypten blev som en militärdiktatur. Det Muslimska brödrskapet som bildades 1928 förbjöds 1954. En av medlemmarna försökte mörda Nasser vilket gjorde att han vann ännu mer popularitet och blev president 1956.

Suezkriget startade därför att Nasser försökte nationalisera Suezkanalbolaget. Det var Frankrike, Storbritannien och Israel som anföll Egypten. Den internationella oppositionen vände sig mot de som angrep, de drog sig tillbaka och Nasser segrade. Omkring 1960 bildades Arabiska socialistunionen (ASU) vilket var det enda tillåtna partiet. I sexdagarskriget mot Israel 1967 skadades Nassers Ambitioner. Nasser dog 1970 och efterträddes av Anwar al-Sadat. 1978 införde han flerpartisystemet. Oktoberkriget som blev en framgång stärkte Sadats ställning. I upplöppen och kravallerna 1977 dödades över 800 människor. 1978-1979 blev det fred mellan Israel och Egypten.

1981 mördades Sadat av den islamiska extremistgruppen Jihad, eftersom de inte kunde acceptera freden med Israel. Sadat efterträddes av Muhammad Hosni Mubarak som blandade Nassers och Sadats politik. 1984 tillät Mubarak fem partier förutom NDP

Styrelseskick

Egypten är en arabisk republik baserad på demokrati och socialism, vilket är ovanligt inom arabvärlden. Egypten är faktiskt den enda republiken inom arabvärlden. Lagarna är grundade kring den islamiska lagen (sharia). Folket väljer president vart sjätte år. Presidenten är mycket stark, han kan t.ex. utse och avskeda regeringen, utnämna guvernörer, domare och officerare. Den nuvarande presidenten heter Muhammad Hosni Mubarak.

Partier

I slutet av 1995 hade omkring 900 personer dödats i kampen mellan Mubarakregimen och de islamiska terrorgrupperna. I december samma år genomfördes parlamentsvalet, vann gjorde National demokratiska partiet (NDP) som fick 317 av de 444 mandatplatserna, 99 platser gick till oberoende kandidater och oppositionen fick bara 28 platser. Oppositionen anklagade sedan NDP för valfusk. Av de 28 platserna som oppositionen fick, hade Wafd 6 stycken, Tagammu 5 stycken, Nasseristerna och Liberala-partiet fick 1 plats var och resten till övriga oberoende.

Näringsliv, sysselsättning

Omkring 40% av arbetarna sysslar med jordbruk och fiske, endast 15% inom industrin och övriga inom service och förvaltning. Service och annat motsvarar hälften av BNP, industrin plus energi-, olje- och gasutvinning motsvarar 28%, jordbruket 17% och de sista 5% av BNP är från byggbranschen. Egypten exporterar olja och oljeprodukter, textilier, bomull och livsmedel till USA, Italien, Israel och Saudiarabien. De importerar livsmedel, maskiner och utrustning, papper, stål och kemiska produkter från bland annat USA, Tyskland, Italien och Frankrike.

Ekonomi

Egypten är det mest industrialiserade och välutbildade landet i Afrika, men trots det är det ett av de fattigaste i mellanöstern. Inkomster kommer från bland annat den bördiga jorden i Nildalen, fyndigheter av gas och olja och framför allt turismen. På grund av befolkningsökningen räcker arbetsmarknaden och de naturliga resurserna inte till.

Befolkningsökningen är 3,1% vilket motsvarar en ökning på omkring 1,75 miljoner människor om året. Ekonomin har även skadats av de fyra krig mot Israel och av den oroliga inrikespolitiken. Årsinkomsten ligger så lågt som i genomsnitt 720 US Dollar vilket motsvarar ca 5600 svenska kr eller ca 460 kr i månaden. Det är lika lågt som fattiga länder som Elfenbenskusten och Bolivia.

Analys/sammanfattning

Egypten är ett stort land med 60 miljoner invånare. Det är fattigt trots den välutvecklade industrin. Medelinkomsten är bara 5600 kr om året. Religionen är Islam, och p.g.a. motsättningar mellan extremistgrupper

som Jihad och regeringen utför extremisterna terrordåd för att bekämpa regeringen. Terrordåd är dock inte lika vanliga i Egypten som i t.ex. Algeriet och på Gazaremsan.

Hosni Mubarak styr landet med hård hand vilket har fått kritik från omvärlden. De fyra krigen mot Israel under 1900-talet har skadat budgeten och anseendet.

Egypten är ett populärt turistland Men eftersom temperaturen på sommaren kan komma upp i 45°C kan det bli jobbigt att åka på t.ex. guidade turer i konungarnas dal på grund av den olidliga värmen. En turist som vill se sevärdheterna är den bästa tiden mellan november och mars då den högsta temperaturen "bara" kan bli 40°C.